

กคจ -

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม โทร. ๐-๒๖๑๘-๒๓๒๓ ต่อ ๑๓๐๘

ที่ นร ๐๒๒๔ / ๓๒๐

วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานการร่วมงานวันคุณธรรม จริยธรรมและความโปร่งใสในภาครัฐ ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๘

เรียน อปส. ผ่าน รปส.(นายประวิณ พัฒนะพงษ์)

๑. เรื่องเดิม

ตามที่ อปส. ได้มอบหมายให้กระผมและคณะ ประกอบด้วยนายปัญญา ชมจำปี นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ ข้าราชการพลเรือนดีเด่นประจำปี ๒๕๕๗ และนายสมบัติ ชัยรัตน์ รอง ท.กคจ.กปส. เข้าร่วมงานวันคุณธรรม จริยธรรมและความโปร่งใสในภาครัฐ ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๘ ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐-๑๕.๐๐ น. ณ หอประชุม สุขุมน้อยประดิษฐ สำนักงาน ก.พ. จังหวัดนนทบุรี นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

กระผมขอรายงานผลการเข้าร่วมงานดังกล่าว ซึ่งเป็นตัวแทนของ กปส. เข้าร่วมอภิปรายภาคเกียรติคุณในฐานะส่วนราชการที่ได้จัดทำและประเมินมาตรฐานความโปร่งใส ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๘

โอกาสนี้ นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ประธานในพิธีเปิดงาน ได้กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง จำขึ้นใจ : ข้าราชการ รากฐานของแผ่นดิน โดยกล่าวว่า จำขึ้นใจ ถ้าเป็นผู้ใหญ่ที่มีอำนาจมาก ๆ จะใช้คำนี้กับเด็ก ๆ ว่า จำใส่กะโหลก ความหมาย คือ ช่วยตระหนัก ฟังรำลึกว่า ข้าราชการคือรากฐานของแผ่นดิน ถ้ารากฐานของแผ่นดินไม่แน่น ไม่มั่นคง ก็อันตรายจากภายในและภายนอก ความไม่เชื่อมั่น การทุจริตก็จะกัดเซาะประเทศจนล้มได้ ข้าราชการถือเป็นจักรกลสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ ดังนั้นต้องมีความภาคภูมิใจในหน้าที่และตระหนักต่อภาระหน้าที่ เพื่อทำงานมีประสิทธิภาพ ประชาชนพอใจ หัวใจแห่งความสำเร็จของข้าราชการประกอบด้วย ๓ ป. คือ ปฏิบัติ ปรีชา และปฏิเวธ ปฏิบัติ หมายถึง การทำให้ดู ปรีชา หมายถึง การสอนงาน และปฏิเวธ หมายถึงการมีต้นแบบที่ดีให้ดู ซึ่งทั้ง ๓ ป. ต้องดำเนินควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จริยธรรม และก่อนที่จะมีคุณธรรมต้องมีความโปร่งใส ที่เหนือกว่าคำว่าไม่โกง ไม่ใช่แค่การไม่เรียกเงินใต้โต๊ะเท่านั้น แต่ความโปร่งใสคือ ต้องไม่มีลับลมคมใน ไม่มีอะไรให้ต้องจับผิด ส่วนโล่ที่ได้รับนั้นคือการประเมินผลความโปร่งใส และสิ่งเหล่านี้ คือ “ธรรมาภิบาล”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเห็นสมควรเผยแพร่คำปาฐกถาพิเศษของรองนายกรัฐมนตรีให้สำนัก/กอง นำไปยึดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

(นายกิตติศักดิ์ หาญกล้า)

อกจ.

(นายอภิรักษ์ จันทร์ธำ)

อปส.

- ๗ ก.ย. ๒๕๕๘

(นายประวิณ พัฒนะพงษ์)

รปส.

- ๖ ก.ย. ๒๕๕๘

อปส. (นายอภิรักษ์ จันทร์ธำ) ๕๙๗๗

๗ ก.ย. ๒๕๕๘

รปส. (นายประวิณ พัฒนะพงษ์) ๔๓๔๔

- ๖ ก.ย. ๒๕๕๘

เรื่องกลับ กคจ.กปส.

๕๙๗๗ - ๖ ก.ย. ๒๕๕๘

นร ๐๒๒๔/วตตต

วันที่ ๗ ก.ย. ๕๕

เรียน ผอ.สำนัก/กอง, ผชช. และหัวหน้าหน่วยงานทุกหน่วยงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณานำคำปาฐกถา
พิเศษของรองนายกรัฐมนตรียึดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปด้วย
จักขอบคุณยิ่ง

(นายกิตติศักดิ์ หาญกล้า)

อกจ.

๗ ก.ย. ๕๕

ปาฐกถาพิเศษ โดย นายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี งานวันคุณธรรม จริยธรรม
และความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปี ๒๕๕๘

ผมต้องขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนที่เป็นจักรกลสำคัญในการจัดงานวันคุณธรรม จริยธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐได้เป็นผลสำเร็จ แต่ที่ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งคือ การได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากส่วนราชการต่างๆ ตั้งแต่ท่านปลัดกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการ จนกระทั่งถึงบรรดาข้าราชการในหน่วยงาน ซึ่งมาร่วมงานอย่างอุ่่นหนาฝาคั่งเสมอมา

อันที่จริงกิจกรรมที่จัดขึ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการพบปะและมีการนำเสนอผลงานที่ดีเด่น ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าการที่เราจะรณรงค์เรื่องใดก็ตาม ต้องมีทั้งบอกกล่าวให้ทราบ หน่วยงานหลายฝ่ายตั้งใจที่จะปฏิบัติ ตั้งใจที่จะปฏิบัติให้ถูกต้อง แต่ไม่รู้ว่าปฏิบัติอย่างไร ยิ่งถ้าปฏิบัติแล้วยังผิดอีกก็จะน้อยเนื้อต่ำใจ และบางทีพาลเลิกปฏิบัติไปโดยปริยาย เพราะฉะนั้นการบอกให้ทราบ การอธิบายให้ฟังและการชี้แนะนั้น เป็นกลวิธีหนึ่งในการที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจ และระดมความร่วมมือ อีกส่วนหนึ่งซึ่งจะขาดเสียมิได้คือ การปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่าง

หน่วยงานกลางทั้งหลายในวันนี้ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น เราเรียกว่าหน่วยงานกลาง ส่วนจำเป็นจะต้องปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่าง แบบอย่างนั้นบางทีไม่ต้องอธิบาย ไม่ต้องบอก กวักมือชวนให้มาดู หรือมีฉะนั้นก็จะเป็นสิ่งที่เราเรียกว่าโมเดล คือทำให้ผู้อื่นต้องการจะปฏิบัติตามนั้น นั่นเป็นกลวิธีที่ ๒ และในที่สุดก็มาถึง กลวิธีที่ ๓ ที่บอกให้เรียนดังที่กล่าวไว้เมื่อสักครู คือเรื่องการนำตัวอย่างที่ดีมาแสดง ซึ่งในวันนี้ก็จะมีกรมอบโล่เกียรติคุณให้แก่หน่วยงานที่ได้จัดทำแบบประเมิน และได้จัดทำต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาหลายปีก็มีการนำมาแสดงให้เห็น นำตัวอย่างของหน่วยงานที่ดีที่ได้รับรางวัล นำตัวอย่างข้าราชการที่ดีมาบอกกล่าว เพื่อให้รู้ว่าคนที่ดียังมีอยู่ หน่วยงานที่ดียังมีอยู่ และเขาปฏิบัติอย่างไร

กลวิธี ๓ กลวิธีข้างต้นได้กล่าวไปแล้ว เหมือนกับจะบอกว่าเป็นวิธีสมัยใหม่ แต่ความจริงหากว่าท่านย้อนพิจารณาของเก่า เรื่องเก่า ท่านจะพบว่า กลวิธี ๓ กลวิธี อุบาย ๓ แบบในการที่จะรณรงค์หรือการสร้างความรู้ความเข้าใจในความร่วมมือนั้น เป็นเรื่องที่ใช้กันมาตั้งแต่โบราณ โบราณขนาดที่ว่า ต้องขอภัยที่ต้องยกเรื่องนี้ขึ้นมากล่าว โบราณตั้งแต่ครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงเคยสอนว่า มีคนไปทูลถามท่านในคราวหนึ่งว่า การที่จะทำอะไรก็ตามให้ประสบความสำเร็จให้คนอื่นเขาเชื่อ ให้คนอื่นเขาทำตาม และก็ร่วมมือกับเรา จะทำอย่างไร พระพุทธเจ้าทรงแนะนำกลวิธี ๓ กลวิธี ซึ่งคนทั่วไปเรียกว่า กลวิธีแบบ ปอ ปอ ปอ คือ ปอ ปลา ๓ ตัว แต่ ปอ ปอ ปอ นี้คนละตัวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ปอ ๓ ตัวนี้ ตัวหนึ่งย่อมาจากคำว่า “ปฏิบัติ”

ปฏิบัติ ก็คือ ทำให้ดู ทำให้เห็น ก็คล้ายกับที่ผมจะเรียนให้ท่านทราบว่า การสร้างคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส นั้น หน่วยงานกลางต้องทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง หรือถ้าเราจะกล่าวถึงระดับกรม กระทรวง ต้องทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง จึงจะบอกให้กรมทำตามได้ ถ้าพูดถึงประเทศชาติ รัฐบาลต้องเป็นแบบอย่าง จึงจะรณรงค์ให้ประชาชนทำตามได้ เพราะฉะนั้นก็ต้องมาเริ่มปฏิบัติ

และ ปอ ตัวที่ ๒ ย่อมาจากคำว่า “ปรียัติ”

“ปรียัติ” แปลว่า สอน เหมือนกับที่เราเคยได้ยินคำว่า โรงเรียนปรียัติธรรม ปรียัติคือ สอน บอก อธิบาย แนะนำ นั่งปฏิบัติอยู่อย่างเดียว คือ ไม่สอน ไม่บอกใคร ไม่มีวันสำเร็จ เพราะว่าคนมีสติปัญญาไม่เหมือนกัน มาเห็นเขาปฏิบัติอยากปฏิบัติตามบ้าง ก็ปฏิบัติไม่ถูก เพราะคนปฏิบัติก็ไม่ยอมพูดจึงไม่ยอมบอก ในที่สุดก็หนีไม่พ้นจึงต้องอธิบาย ต้องแนะนำ ต้องทำคู่มือ ต้องชี้แจง ต้องอบรม ต้องสัมมนา ต้องปฐมนิเทศ ทั้งหมดนี้อยู่ในคำว่า “ปรียัติ” ทั้งหมด

หลายคนนึกว่ามีเพียง ๒ ปอ เท่านั้น ซึ่งไม่พอ เพราะในที่สุดก็ต้องมี ปอ ที่ ๓ พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า ต้องมี “ปฏิเวธ” แปลตามตัว แปลว่า แทะลงไปให้ทะลุ ทะลุจนถึงที่สุด ฟังอย่างนี้ไม่เข้าใจ “ปฏิเวธ” ก็คือ ตัวอย่างที่ทำเสร็จแล้ว สำเร็จแล้วมาตั้งแสดง จะขายรถยังต้องมีโชว์รูม จะขายบ้านก็ต้องมีบ้านตัวอย่าง จะณรงค์เรื่องใดก็ต้องมีข้าราชการ แบบบอย่าง ต้องมีหน่วยงานแบบบอย่าง หน่วยงานต้นแบบ หน่วยงานนำร่อง ทั้งหมดนำมาแสดง นั่นคือ “ปฏิเวธ”

เรื่องหลัก “ปฏิบัติ” “ปรียัติ” และ “ปฏิเวธ” นั้น ไม่ใช่เรื่องที่จะกล่าวกันโดยไม่มีหลักฐาน ครึ่งหนึ่ง ท่านเชื่อหรือไม่ว่า เคยมีรัฐธรรมนูญของประเทศหนึ่งซึ่งไม่ใช่ประเทศไทย เขียนในรัฐธรรมนูญ มาตราช่วงต้น น่าจะเป็นมาตรา ๒ หรือมาตรา ๓ ซึ่งว่าด้วยหลัก ความสำเร็จของประเทศนี้คือ “ปฏิบัติ” “ปรียัติ” และ “ปฏิเวธ” เขียนในรัฐธรรมนูญ ผมไม่ต้องเรียนท่านว่าเป็นประเทศใด ลองไปหาใน Google ก็ได้ ผมเคย กระเช้าอาจารย์บรรศักดิ์ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการในการยกร่างรัฐธรรมนูญ ลองเขียนรัฐธรรมนูญ สักเรื่อง อาจารย์บอกไม่ได้หรอก คิดเอง ประเดี๋ยวคนอื่นตำหนิ ใครคิดออกบอกด้วยก็แล้วกัน อันนี้ก็ยังไม่มี รัฐธรรมนูญของประเทศที่ว่า

จากที่บอกว่าหลักความสำเร็จของประเทศคือ “ปฏิบัติ” “ปรียัติ” และ “ปฏิเวธ” ที่ว่าเป็นคำขวัญ ของประเทศก็ได้ เช่นเดียวกับบางประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส คำขวัญของประเทศมีเขียนในรัฐธรรมนูญของ ฝรั่งเศส คือ สิทธิเสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ นั่นคือคำขวัญแบบฝรั่ง คำขวัญแบบประเทศหนึ่งซึ่งมิใช่ ประเทศไทย นำคำว่า “ปฏิบัติ” “ปรียัติ” และ “ปฏิเวธ” มาใส่ไว้ เพราะเขาตระหนักแล้วว่า เป็นคาถาแห่ง ความสำเร็จ หัวใจแห่งการพัฒนา เราก็ไม่ต้องถึงขนาดนั้น

วันนี้ผมนำมาเรียนหัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการทั้งหลายได้ทราบว่าเป็นเวลาที่ท่านจะทำงานนั้น บัจจัยแห่งความสำเร็จก็คือ “ปฏิบัติ” ซึ่งหมายถึงทำเอง “ปรียัติ” สอน แนะนำ บอกคนอื่นให้เขาทำ อธิบาย คนอื่น บอกประชาชนแล้วก็อย่างอื่น “ปฏิเวธ” ใครทำสำเร็จนำสิ่งที่สำเร็จนั้นมาแสดง

วันนี้การจัดงานวันคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส ในภาครัฐก็จัดโดยวิธีนี้ ผมเข้าใจว่าการที่จะ อธิบายกันต่อจากนี้ไปก็เป็นส่วนหนึ่งของ “ปฏิเวธ” ช่วงปลายคนอื่นก็จะมาอธิบายการประเมิน ทำอย่างไร ทำแบบง่ายทำอย่างไร วินัยปฏิบัติอย่างไร ปลุกฝังอย่างไร ก็เป็นส่วนหนึ่งของ “ปรียัติ” “ปฏิบัติ” ทำเอง และก็นำสิ่งที่ทำนั้นมาบอก และก็เป็นทั้ง “ปฏิเวธ” ผมเข้าใจว่า หัวใจของการจัดงานนั้นพยายามที่จะให้ บรรดาข้าราชการทั้งหลายได้ตระหนักในความสำเร็จของคำว่า “คุณธรรม” และวิธีปลุกฝังคุณธรรม ความสำเร็จของคำว่า “จริยธรรม” และความแตกต่างระหว่างคำว่า “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” เราใช้ ควบคู่กันกับนัยบางอย่างต่างกัน แล้วที่ตรงการเน้นมากคือเรื่องความโปร่งใส ความโปร่งใสไม่ได้เป็น คุณธรรมแต่เป็นวิธีที่จะนำไปสู่คุณธรรม เพราะถ้าโปร่งใสเสียแล้วก็จะทำให้ลบเรื่องเก่าที่ทุจริตไปได้

เมื่อโปร่งใสเสียแล้วทำให้คนอื่นรัก คนอื่นพอใจได้ เมื่อโปร่งใสเสียแล้วทุกอย่างก็จะไม่เกิดความเคลือบแคลง ความสงสัย ปีนี้ดูเราจะเน้นความโปร่งใสกันเป็นพิเศษ ความโปร่งใสนั้นอย่าลืมว่าเป็นส่วนหนึ่งในธรรมาภิบาล ถ้าจะว่าไปแล้วก็เป็นตัวที่สำคัญลำดับต้นเสียด้วย เมื่อก่อนเราไม่ค่อยจะเน้นเรื่องความโปร่งใส เรามุ่งไปกล่าวถึงเรื่องคุณธรรม กล่าวถึงเรื่องการไม่ทุจริต

ต่อมาก็มีคำถามย้อนกลับว่าทำอะไรที่ว่าไม่โกง เพราะว่าคำว่า “ไม่โกง” ไม่ได้มีความหมายเพียงว่าอย่าไปเรียกเงินใต้โต๊ะ บนโต๊ะ อย่าไปซักเปอร์เซ็นต์ แต่การไม่ทุจริต ความซื่อสัตย์ ความสุจริต ซึ่งเป็นคุณธรรมนั้นยังหมายถึงสิ่งอื่นมากกว่าการที่จะโกงหรือไม่โกง และในที่สุดเราก็รู้ว่าสิ่งที่ฝรั่งเรียกว่า Transparency ภาษาไทยก็แปลว่า ความโปร่งใส นั้น เป็นกลวิธีที่สำคัญที่จะนำไปสู่เรื่องคุณธรรม เรื่องความไม่โกงได้ เพราะถ้าทุกอย่างเปิดเผย ทุกอย่างตรงไปตรงมา ทุกอย่างอธิบายที่มาที่ไปได้ ไม่ลับลมคมใน ก็มีเปิดโอกาสให้จับผิดได้ง่าย รู้ว่าเขาจับผิดเราง่าย เราก็จะไม่เสียว ไม่กล้าทำ เพราะฉะนั้นความโปร่งใส นั้น เป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่คุณธรรมข้ออื่นอีกหลายข้อ การที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเน้นเรื่องนี้จึงมาถูกทางแล้ว เพราะฉะนั้นรางวัลที่จะมอบให้เป็นเรื่องของการนำความโปร่งใส การประเมินผลมาเป็นตัวตั้งที่สำคัญ

ผมขอแสดงความชื่นชมยินดีกับหน่วยงานทั้งหลายที่ได้รับรางวัล ขอแสดงความชื่นชมต่อข้าราชการทั้งหลายที่ได้รับการยกย่อง และขอให้ทุกท่านประสบความสำเร็จ ได้ประโยชน์จากการจัดงานนี้ไปตามสมควร ซึ่งประโยชน์นั้นมีอย่างแน่นอน ถ้าท่านรู้จักดัดแปลงนำไปใช้ และเพียงบางส่วนกับการทำงานของท่านวันนี้ เราได้ให้ส่วนที่เป็น “ปรียัติ” และ “ปฏิเวธ” เพื่อให้ท่านไปทำส่วนที่เรียกว่า “ปฏิบัติ” และในวันหนึ่งส่วนของท่านที่ประสบความสำเร็จก็จะย้อนมาเป็นแบบอย่าง เป็น “ปฏิเวธ” ให้แก่คนอื่นรุ่นต่อไป

ภาพกิจกรรมงานวันคุณธรรม จริยธรรมและความโปร่งใสในภาครัฐ ประจำปี ๒๕๕๘

วันพฤหัสบดีที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐-๑๕.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม สุขุมน้อยประดิษฐ สำนักงาน ก.พ. จังหวัด

